

3. Historie české malakozoologie

Počátky výzkumu malakofauny České republiky se datují někdy do poloviny 19. století. Předchozích 150 let je možné charakterizovat jako období velmi intenzivní práce, díky které patří dnes naše území z hlediska měkkýšů k nejprozkoumanějším v Evropě. V polovině 20. století se české Slezsko dokonce považovalo, co se měkkýšů týče, za nejlépe prozkoumané území na světě vůbec.

První práce, týkající se malakofauny Čech, pocházejí od německých autorů A. M. Glückseliga a R. Lehmana (GLÜCKSELIG & SCHÖBL 1862; LEHMANN 1865, 1870), kteří sbírali hlavně v okolí západočeských lázní. Dále to byl NOVOTNÝ (1862), zabývající se českými mlži, a konečně SCHÖBL (1860), který se jako první pokusil o sestavení přehledu českých měkkýšů. Ten byl však záhy nahrazen rozsáhlejší pečlivou monografií (SLAVÍK 1868), která podnítila intenzivní zájem o měkkýše v Čechách. Do konce 19. století zde existovala celá skupina amatérských sběratelů, sdružená okolo Josefa Uličného, která v devadesátých letech čítala okolo 90 členů. Výsledky jejich činnosti byly zhodnoceny ve známé monografii *Měkkýši čeští* (ULIČNÝ 1892-95), která se stala základním dílem o českých měkkýších a ještě dnes má své uplatnění.

Na Moravě a ve Slezsku spadají počátky výzkumu měkkýšů také do poloviny 19. století, kdy uveřejnil KOLENATI (1859) výsledky průzkumu Pradědu. Dále se moravskými měkkýši zabývali RZEHAK (1891, 1892) a SCHIERL (1901). Kolem 90. let uveřejnil ULIČNÝ (1882, 1885, 1886, 1889, 1890, 1896) celou řadu příspěvků, které přinášely dlouhou dobu základní informace o malakofauně Moravy. Průzkum Moravy se však nerozvinul tak jako v Čechách, a také nebylo sepsáno žádné souhrnné dílo.

Do výzkumu naší malakofauny zasáhli i zahraniční badatelé. Například to byl MERKEL (1894), zabývající se malakofaunou Slezska nebo REINHARDT (1874), který uveřejnil výsledky průzkumu Sudet.

Rok 1900 je možné považovat za mezník, po němž následuje delší krizové období, ve kterém se našimi měkkýši zabývalo stále méně lidí. Tento stav přetrvával i v době mezi světovými válkami, kdy se výzkumem měkkýšů na území Čech zabývalo jen několik jednotlivců. Nejprve to byli J. F. Babor a Z. Frankenberger a později J. Petrbock, který v průběhu druhé světové války vydal dva stručné přehledy české malakofauny (PETRBOCK 1940, 1944). Morava byla v tomto období zcela opomíjena.

Vzkříšení české malakozoologie nastalo teprve za druhé světové války a intenzivní výzkum trvá až dodnes. Protože se za předchozí období nahromadilo množství drobných zpráv, bylo nutné provést revizi dosavadních znalostí, sloužící jako výchozí bod pro další výzkum. Tohoto úkolu se ujal Vojen Ložek, který shrnul dosavadní poznatky o malakofauně Čech v práci *Prodromus českých měkkýšů* (LOŽEK 1948a), a od této doby je mužem číslo 1 české malakozoologie, jak dokládá neuvěřitelný počet jeho publikací, do kterých uložil obrovské množství informací z nejrůznějších vědních oborů, a svou činností ukázal celou řadu nových směrů ve využití měkkýšů v aplikovaném výzkumu. O rok později sumarizoval poznatky pro celé území tehdejšího Československa (LOŽEK 1949a). Tyto publikace ovšem nebyly zpracovány formou klíče, a proto LOŽEK (1956a) napsal souborné dílo zabývající se malakofaunou tehdejšího ČSR. Tento klíč byl sestaven po vzoru klíče, který v rámci díla *Die Tierwelt Mitteleuropas* zpracoval EHRMANN (1933). Další dvě rozsáhlé a komplexní práce (LOŽEK 1955a, 1964) se sice týkají kvartérních měkkýšů, ale tato problematika má přímý vliv na hodnocení celé řady problémů recentní malakofauny. Tyto poznatky mohou vnést světlo do taxonomických nejasností pomocí fosilního záznamu speciace jednotlivých druhů. Ukazují změny malakofauny v závislosti na cyklických změnách klimatických podmínek v kvartéru a umožňují rekonstrukci krajiny a jejího vývoje. Dále jsou nepostradatelné pro přehodnocení reliktnosti některých druhů, které jsou jen moderními imigranty z doby holocenního klimatického optima (LOŽEK 1973). V neposlední řadě mohou přispět k pochopení ekolo-gických nároků v širších souvislostech. Na základě těchto poznatků a znalostí ekologických nároků v současnosti zde V. Ložek provedl rozdělení zástupců naší malakofauny do deseti základních ekologických skupin.

Šedesátá až osmdesátá léta 20. století byla ve znamení malakologického kvarteta: Vojen Ložek, Jaroslav Brabenec, Vladimír Hudec a Sylvestr Mácha. Tito autoři se zasloužili o detailní prozkoumání rozsáhlých oblastí našeho státu a dokonce popsali z našeho území několik endemických poddruhů (LOŽEK 1948a; BRABENEC 1952, 1967b; BRABENEC & MÁCHA 1960; HUDEC 1964). O něco později se začali měkkýši zabývat tři dodnes stále aktivní malakozoologové: Ivo Flasar, zabývající se převážně malakofaunou severozápadních Čech (FLASAR 1998), Václav Pfleger, který spravuje malakozoologické sbírky Národního muzea v Praze a delší čas se zajímal o měkkýše Šumavy (PFLEGER 1981, 1982, 1988, 1992, 1994, 1996a, 1996b, 1997, 1999) a Českého krasu (PFLEGER 2000), a Jaroslav Vašátko, který studuje měkkýše

hlavně z hlediska zoogeografie a dlouhou dobu pracoval na jižní Moravě (VAŠÁTKO 1972, 1979, 1995). V 80. letech se objevili další malakozoologové, zejména O. Kroupa a O. Ditrich, ale středem jejich zájmu nebyla naše malakofauna. Z jejich článků, které se týkají našich měkkýšů uveďme: KROUPA (1974, 1976) a DITRICH (1974).

V posledních pěti letech výrazně stoupl zájem o měkkýše, což dokládá hned několik publikačně aktivních mladých malakozoologů. Luboš Beran, zabývající se vodními měkkýši, shrnul nejnovější poznatky o naší vodní malakofauně (BERAN 1998a). Dále je možno jmenovat Lucii Juříčkovou, která se zabývá malakofaunou měst (JUŘIČKOVÁ 1995, 1998a, 1998b), a v poslední době sleduje měkkýše hradů. Jaroslav Čáp Hlaváč se kromě recentní malakofauny specializuje hlavně na studium kvartérních měkkýšů a mezi jeho publikace patří například příspěvky HLAVÁČ (1998a, 1998b, 1998c).

4. Současný stav prozkoumanosti našeho území

Jak vyplývá z předešlé kapitoly, je nynější úroveň poznání naší malakofauny vysoká. Přesto je zde celá řada území, kterým byla v minulosti věnována malá pozornost nebo kde byl podrobný průzkum proveden před více než 30 lety. Je jasné, že za takovou dobu se mohla kvalitativně změnit celá řada lokalit, nehledě na to, že se změnil taxonomický pohled na celou řadu druhů. Jako i v jiných skupinách z některých druhů byly vyčleněny další nové taxony a právě tyto okolnosti zvyšují nutnost revizních průzkumů v minulosti dobře zpracovaných oblastí. Opakované výzkumy umožňují sledovat kvalitativní a kvantitativní změny malakofauny a faunistický výzkum povyšují na úroveň biomonitoringu.

Následující přehled není v žádném případě vyčerpávající seznam našich dosavadních malakozoologických prací, ale má posloužit pouze k získání rámcové představy o stavu prozkoumanosti našeho území s tím, že větší pozornost je věnována malakozoologicky atraktivním a probádanějším oblastem a pochopitelně také územím, jejichž malakofaunou se autor zabýval.

4.1. Morava a Slezsko

Mezi nejlépe prozkoumané oblasti našeho státu bezpochyby patří některé oblasti Slezska a severní Moravy, kde se celý život měkkýšům věnoval amatérský malakozoolog Sylvestr Mácha (MÁCHA 1997 - shrnující práce). Z počátku se na výzkumu Ostravska podílel i LOŽEK (1954a, 1955b, 1956b, 1957a, 1957b) a první větší práci o měkkýších Slezska uveřejnil BRABENEC (1954a). S. Mácha kromě jednotlivých příspěvků (MÁCHA 1953, 1955a, 1955b) sledoval některá území velice pečlivě několik desetiletí. Takto intenzivně se zabýval chráněnou krajinou oblastí Poodří (MÁCHA 1954, 1961, 1980, 1982), která je cenná především z hlediska vodních měkkýšů. Přesto i v takto probádaném území přinesly nejnovější průzkumy nálezy několika nových druhů (BERAN 1999a, 1999b; BERAN & HORSÁK 2000; HORSÁK 1999, 2000b), včetně kriticky ohrožených (HORSÁK 2000a, 2000d, 2001). Pečlivě byly sledovány i okolní oblasti: Hlučínská pahorkatina (BRABENEC 1954a; MÁCHA 1963; KOSTRZ 1967), Osoblažsko a okolí Vidnavy (BRABENEC 1954a; BARTÍK & DYK 1955; MÁCHA 1967; PFLEGER 1980) a Ostravsko-karvinská pánev - kromě celé řady zmíněných článků v úvodu této kapitoly uveďme pro úplnost publikace HUDEC & MÁCHA (1961) a KOSTRZ (1964).

Měkkýši Rychlebských hor nebyli systematicky sledováni. Přesto již bylo uveřejněno množství faunistických údajů (BRABENEC 1954a; HUDEC 1950c; LOŽEK 1954b; FLASAR 1959; PFLEGER 1980). Oblast Hrubého Jeseníku podrobně zpracoval LOŽEK (1954b) a některé nové poznatky doplnili KAPLER (1950, 1956, 1958), MARTINOVSKÝ (1963), MÁCHA & MARTINOVSKÝ (1968), VATER (1970) a MÁCHA (1970, 1975). Celá řada příspěvků byla publikována i o měkkýších Nízkého Jeseníku (HUDEC 1950a, 1950b, 1954b; BRABENEC 1954a; MÁCHA 1962). Čilý malakologický ruch byl i v Oderských vrších, kde BRABENEC (1952) našel z dnešního pohledu endemický poddruh - závornatku *Vestia ranojevici moravica* (Brabenc, 1952). Zdejší měkkýše dlouho sledoval MÁCHA (1961, 1968, 1976) a další informace o této oblasti přináší články BRABENEC (1954a), HUDEC et al. (1958), LOŽEK (1954a, 1955b) a MÁCHA & MARTINOVSKÝ (1968). Výzkum měkkýšů povodí řeky Moravice (BRABENEC 1954b, 1958a) obohatil naši faunu o nový endemický poddruh - závornatku *Cochlodina cerata opaviensis*, kterou popsali BRABENEC & MÁCHA (1960).

Naprosto nedostatečné znalosti jsou o měkkýších Českomoravské vrchoviny. K dispozici jsou pouze lokální a staré sběry J. Brabence, A. Culka, J. Košťála, J. Petrboka, Veselého, Sekery, Zavadila a dalších, které často nebyly ani publikovány. Některé staré sběry uveřejnil ULIČNÝ (1892-95), který osobně sbíral v okolí Havlíčkova Brodu a Tábora, CANON (1931) z Jihlavska nebo JANDL (1945) od Nového Města na Moravě. Malakofaunu Svitavské plošiny sledoval HRUBÝ (1957). Z novějších prací je možno uvést výsledky sběrů v pralese na Žákově hoře ve Žďárských vrších (LOŽEK 1976) a příspěvek sumarizující nevelké množství nálezů, které byly prozatím učiněny v rámci CHKO Žďárské vrchy (VAŠÁTKO 2000a). Srovnatelná, ne-li horší situace je i v případě Jevišovické pahorkatiny. Naproti tomu podrobně a moderním způsobem byl proveden výzkum měkkýšů Národního parku Podyjí (LOŽEK 1992a, 1996; LOŽEK & VAŠÁTKO 1997).

Z pochopitelných důvodů byl zvýšený zájem o měkkýše Litovelsko-konického krasu a nejbližšího okolí (HUDEC 1955a, 1962a; FLASAR 1961; KOSTRZ 1968; VAŠÁTKO 2000b). Nejnověji provedl podrobný průzkum vodní malakofauny CHKO Litovelského Pomoraví BERAN (2000b). Výzkumy v oblasti Hornomoravského úvalu a jižní poloviny Moravské brány se soustředily hlavně na sledování lužních malakocenóz (LOŽEK 1953, 1954c, 1955c). Orientační průzkum Dražanské vrchoviny provedl HUDEC (1960), který rovněž uveřejnil některé nálezy

z prostoru Boskovické brázdy (HUDEC 1956b). Je pochopitelné, že Moravský kras stál vždy ve středu zájmu našich malakozoologů, ale dá se říci, že výzkum kvartérních měkkýšů (PETRBOK 1929; VAŠÁTKO & LOŽEK 1972; LOŽEK 1980, 2000b) zde svým způsobem převážil zájem o současnou malakofaunu. I když bylo o recentních měkkýších Mora-vského krasu napsáno mnoho prací (HUDEC 1949, 1950d; LOŽEK 1948b, 1949b, 1952b, 1986), tak modernější souborné zpracování, které by poskytlo obecný přehled, v podstatě chybí. Souborně byly zpracovány pouze vodní měkkýši (BERAN in press a).

Malakofaunou Moravskoslezských Beskyd a podhůří se zabývalo hned několik autorů. Mimo J. Brabence (BRABENEC 1952, 1954a) zde velmi intenzivně bádala opět MÁCHA (1955a, 1987). Malakozoologicky velmi významnou lokalitou v Beskydech je pralesní rezervace Mionší, kde žijí i dva karpatské druhy, u nás prozatím zjištěné jen v této NPR (LOŽEK 1954d). Další informace o této oblasti obsahují práce LOŽEK (1954a, 1955b), LOŽEK & MÁCHA (1954) a MÁCHA & DANĚK (1983). Nejnověji se problematiky malakofauny Moravskoslezských Beskyd dotkli HORSÁK & DVOŘÁK (in press). Poněkud nedostatečně byly prozkoumány Javorníky (HUDEC 1956a), Vsetínské a Hostýnské vrchy (HUDEC 1954a, LOŽEK 1954e, LOŽEK & MÁCHA 1957). Podobně jsou na tom i Chřiby (HUDEC 1953, WOHLGEMUTH 1997) a Ždánický les (HUDEC 1953). Takřka nulové informace jsme dosud měli o měkkýších CHKO Bílé Karpaty, s výjimkou několika drobných prací FRANKENBERGER (1912), HUDEC (1955b) a LOŽEK (1961a). Nynější průzkum ukázal, že se z malakolo-gického hlediska jedná o velmi bohaté území, které může poskytnout celou řadu cenných informací. Systematický výzkum běží již 3 roky a o jeho dílčích výsledcích informují články LOŽEK (1998a, 1999a), HORSÁK (2000c, 2000g) a BERAN & HORSÁK (2001). Dokonce zde byl zjištěn i nový druh pro naši faunu (HORSÁK 2000e).

Již z minulosti máme podrobnější znalosti o malakofauně Dolnomoravského úvalu (HUDEC 1962b) a nedávno byli opakovaně, rozsáhleji zpracováni vodní měkkýši (BERAN & HORSÁK 1998). Totéž se bohužel nedá říct o Dyjsko-Svrateckém úvalu, ve kterém byly provedeny pouze sběry související s průzkumem přilehlých oblastí. Detailním způsobem jsou prozkoumány měkkýši CHKO Pálava a území navrhované rozšířené BR Pálava. Téměř nepřetržitý zájem o tuto oblast, trvající přes 150 let, dokazuje obsáhlý seznam prací: HASLINGER (1866), ULIČNÝ (1885, 1886, 1888, 1889), ZIMMERMANN (1916), LOŽEK (1952a, 2000a), HUDEC (1961, 1962b),

VAŠÁTKO (1972, 1979), KROUPA (1974, 1976), BERAN (1997a), BERAN & HORSÁK (1998, 1999, in press a), HORSÁK (2000f).

4.2. Čechy

Na dobré úrovni jsou znalosti o měkkýších východních Čech. Kromě V. Ložka (LOŽEK 1961b) zde dlouhou dobu působil BRABENEC (1978). Zvýšená pozornost byla i v poslední době věnována malakofauně Železných hor. Kromě staršího výzkumu BRABENEC (1971) tu nedávno systematicky pracoval LOŽEK (1992b). Z hlediska vodních měkkýšů je velmi cenná oblast „Pardubického“ Polabí a Poorličí a už BRABENEC (1950, 1976) zde učinil několik faunisticky zajímavých nálezů. Nejnověji sledoval vodní měkkýše této oblasti BERAN (1996a, 1996b, 1996c, 1997b, 1997c, 1998c, 1999c). Měkkýší faunou Hradce Králové se zabývala JUŘIČKOVÁ (1998a). Lužní malakofaunu Labe mezi Poděbrady a Kolínem studoval BERAN (1995a). J. Brabenec dále poměrně podrobně zpracoval oblast Orlických hor a Podorlicko (BRABENEC 1958b, 1977). Důležité jsou znalosti o cenných lokalitách v údolí obou Orlic, například PR Peliny u Chocně (LOŽEK 1951a). Poněkud starší údaje jsou známy z Podkrkonoší (HLAVÁČ 1934) a Broumova (LOŽEK 1949c). Oblast Krkonoš podrobně prozkoumal BRABENEC (1967a, 1967b, 1969a) a dokonce odtud popsal, z dnešního pohledu, endemický poddruh - závoznatku *Cochlodina dubiosa corcontica* Brabenec, 1967. Malakofaunou CHKO Český ráj se zabýval LOŽEK (1977) a pouze na jediné lokalitě v České republice zde poměrně nedávno zjistil výskyt reliktního vrkoče *Vertigo geyeri* Lindholm, 1925 (LOŽEK 1993a). Mezi další publikace o malakofauně severovýchodních Čech patří práce BRABENEC (1970, 1972a, 1972b, 1973, 1975), BRABENEC & RYBÁŘ (1970), CULEK (1944), LOŽEK (1949d, 1955d, 1999c).

Pokud se týče severozápadních Čech, odkazují na tomto místě na rozsáhlé dílo FLASAR (1998). V této práci, která je zpracována formou katalogu, I. Flasar vyčerpávajícím způsobem sebral veškeré dostupné údaje o plžích této oblasti. Proto jsou níže uvedeny pouze informace, které tato monografie nemůže z časových důvodů obsahovat. Důležité je upozornit na intenzivní a víceletý výzkum v oblasti Labských pískovců, který v současnosti provádí V. Ložek, jehož výsledky by měly být brzy publikovány. V poslední době byly výrazně obohaceny znalosti o malakofauně Kokořínska, kde bylo objeveno hned několik vzácných a ohrožených druhů vodních a mokřadních měkkýšů (BERAN 1998b) a po 20 letech zde byla (pro

tuto oblast poprvé) na našem území opět nalezena kriticky ohrožená hrachovka *Pisidium tenuilineatum* Stelfox, 1918 (HORSÁK 2001). Výsledky průzkumu vodních měkkýšů Ploučnice a dolního toku Ohře uveřejnil BERAN (1998d, 1998f). Nejnovějším pří-růstkem v naší vodní malakofauně je západopalearktická plovatka *Stagnicola fuscus* (C. Pfeiffer, 1821), kterou zjistil u Kynšperka nad Ohří BERAN (in press b).

Měkkýše „velké Prahy“ zpracovala rozsáhlým způsobem JUŘIČKOVÁ (1995). Snad největší malakozoologický zájem byl o dnešní CHKO Český kras, což není nijak překvapivé (vzdálenost od Prahy, vápencová oblast). Kromě V. Ložka, který se zde zabýval velmi podrobně jak recentními tak kvarténními měkkýši, zde sbíralo mnoho dalších malakozoologů (J. Brabenec, Z. Frankenberger, K. Hromada, F. Jandečka, B. Klika, J. Petrbock, E. Šedý, J. Schöbl, K. Táborský, atd.). První sběry z let 1860-90 shrnul ULIČNÝ (1892-95). Publikace LOŽEK (1974a, 1974b, 1999b) a PFLEGER (2000) plně poslouží k získání jasného obrazu současného stavu malakofauny této oblasti. Díky V. Ložkovi máme podrobné znalosti o malakofauně Křivoklátska (LOŽEK 1969, 1972b, 1975, 1981a, 1983a), údolí Střely (LOŽEK 1957c), Brd (Ložek 1950a; CÍLEK & LOŽEK 1993; LOŽEK 1993b, 1993c, 1994), Džbánu (LOŽEK 1950b), středního a dolního Povltaví (LOŽEK 1947, 1974c, 1988, 1999c). V poslední době se vodním měkkýšům Křivoklátska věnoval BERAN (1995b).

Naprosto nedostatečně prozkoumanou oblastí jsou nejzápadnější Čechy, kde o některých částech nejsou v podstatě žádné informace. Více starších sběrů pochází pouze z okolí Karlových Varů, Mariánských a Františkových Lázní, a to hned od několika autorů (A. M. Glükselig, J. Schöbl, R. Lehman, J. Babor, J. Obenberger, J. Brabenec, V. Ložek, S. Mácha). V případě publikovaných údajů se jedná o velmi staré práce (GLÜCKSELIG & SCHÖBL 1862; LEHMANN 1865, 1870) a výsledky o něco novějšího výzkumu (LOŽEK 1950c). V. Ložek uveřejnil drobnější nálezy z oblasti mezi Plzní a Klatovy (LOŽEK 1960) a o něco později nález plže *Helicodonta obvoluta* (O. F. Müller, 1774) na horní Mži (LOŽEK 1972a). V poslední době provedla průzkum městské malakofauny Plzně JUŘIČKOVÁ (1998b). Měkkýši sklepů, stol a jeskyní se v západních Čechách zabýval DVOŘÁK (1999).

Velmi intenzivně byla vždy sledována malakofauna Šumavy s tím, že v minulosti byly starými sběrateli preferovány jen určité lokality, které například ležely v blízkosti turisticky oblíbených tras. V další etapě se hlavně jednalo o příznivá stanoviště ve zbytcích původního lesa a místa, kde vystupují krystalinické

vá-pence (to platí i pro Pošumaví). Ostatní partie zůstávaly bez povšimnutí a zanedbávána byla především severozápadní část. Objem malakozoologických výzkumů dokazují následující práce: SLAVÍK (1868), ULIČNÝ (1992-95), FRANKENBERGER (1910, 1913), BRABENEC (1969b), LOŽEK (1951b, 1951c, 1959a, 1959b, 1959c, 1967, 1971a, 1983b, 1998b), LOŽEK & MÁCHA (1970), HLAVÁČ (1998a), DVOŘÁK (1999). V posledních letech se měkkýši Šumavy intenzivně zabýval PFLEGER (1981, 1982, 1988, 1992, 1994, 1996a, 1996b, 1997). Ten dokonce v oblasti Knížecího stolce zjistil poprvé pro naši faunu severského vrkoče *Vertigo ronneyensis* (Westerlund, 1871) (PFLEGER 1999), kterého je v naší fauně možné považovat za glaciální relict. To, že CHKO Šumava i přes geologický podklad nevhodný pro měkkýše, obsahuje malakologicky cenná a neprozkoumaná místa, dokazují nejnovější nálezy HLAVÁČ & HORSÁK (2000, 2001). O měkkýše Pošumaví už nebyl v minulosti takový zájem. Již dříve LOŽEK (1956c, 1961c) uveřejnil výsledky průzkumu malakozoologicky významných rezervací v dnešní CHKO Blanský les, kde v současnosti provádí systematický průzkum (LOŽEK 1998b). V poslední době se intenzivně zabýval malakofaunou Plánického hřebene a okolí J. Č. Hlaváč v rámci své diplomové práce a některé údaje už uveřejnil (HLAVÁČ 1998b, 1998c). Z jiných částí byly popsány pouze jednotlivé místní fauny, například od Žestova (LOŽEK 1974d).

Oproti Šumavě jsou v podstatě neprozkoumané Novohradské hory, kde se prvorepublikoví sběratelé (Z. Frankenberger, E. Šedý) zajímali o některé pralesní rezervace a více méně bez povšimnutí zůstalo zdejší podhůří. V současnosti běží na Karlově universitě diplomová práce zaměřená na poznání malakofauny Novohradských hor.

Na Třeboňsku byl z pochopitelných důvodů výzkum více zaměřen na vodní malakofaunu (LOŽEK 1962, 1971b). Vodními měkkýši Lužnice, Nežárky a Nové řeky se zabýval BERAN (1997d), který rovněž provedl průzkum vodních měkkýšů Blanice (BERAN 1998e). Výsledky malakologických výzkumů v Posázaví publikoval LOŽEK (1957d, 1966, 1974c, 1978).

8. Použitá literatura

- BARTÍK M. & DYK V., 1955: Perlotvorka říční v Červeném potoce u Vidnavy. Ochrana přírody, 10: 170-173.
- BERAN L., 1994: Severoamerický okružák *Menetus dilatatus* (Gould) v České republice. Práce muz. v Kolíně, ř. přír., 1: 31-32.
- BERAN L., 1995a: Měkkýši nivy Labe mezi Poděbrady a Kolínem. Muzeum a současnost, ser. nat., 9: 3-39.
- BERAN L., 1995b: Vodní měkkýši Klíčavy. Bohemia centralis, 24: 153-159.
- BERAN L., 1996a: Vodní měkkýši Javoroky. Práce muz. v Kolíně, ř. přír., 2: 13-20.
- BERAN L., 1996b: Vodní měkkýši Orlice. Práce muz. v Kolíně, ř. přír., 2: 27-34.
- BERAN L., 1996c: Vodní měkkýši NPR Bohdanečský rybník a PR U Houkvice. Vč. sb. přír. - Práce a studie, 4: 71-76.
- BERAN L., 1997a: First record of *Sinanodonta woodiana* (Mollusca, Bivalvia) in the Czech Republic. Acta Soc. Zool. Bohem., 61: 1-2.
- BERAN L., 1997b: Vodní měkkýši rybníků v okolí Lázní Bohdaneč. Vč. sb. přír. - Práce a studie, 5: 107-112.
- BERAN L., 1997c: Vodní měkkýši kanálu Halda. Vč. sb. přír. - Práce a studie, 5: 113-116.
- BERAN L., 1997d: Vodní měkkýši Lužnice, Nežárky a Nové řeky. Sbor. Jihočes. muz. Č. Budějovice, Přír. vědy, 37: 35-49.
- BERAN L., 1997e: *Menetus dilatatus* (Gould, 1841) (Mollusca; Gastropoda) in the Czech Republic. Čas. Nár. muzea, ř. přír., 166: 59-62.
- BERAN L., 1998a: Vodní měkkýši ČR. Metodika ČSOP, 17. ČSOP, Vlašim, 113 pp.
- BERAN L., 1998b: Molluscs (Gastropoda; Bivalvia) of the wetlands in the Liběchovka and Pšovka brook basin. Čas. Nár. muzea, ř. přír., 167: 43-54.
- BERAN L., 1998c: Vodní měkkýši nivy Orlice. Práce muzea v Kolíně, ř. přír., 3: 85-92.
- BERAN L., 1998d: Vodní měkkýši Ploučnice. Bezděz, vlastivěd. sbor. Českolipska, 7: 173-180.
- BERAN L., 1998e: Vodní měkkýši Blanice. Bull. Lampetra III., ZO ČSOP Vlašim, 3: 45-50.

- BERAN L., 1998f: Vodní měkkýši dolního toku Ohře. Bull. Lampetra III., ZO ČSOP Vlašim, 3: 51-56.
- BERAN L., 1999a: Vodní měkkýši CHKO Poodří (Česká republika). Čas. Slez. Muz. Opava (A), 48: 65-71.
- BERAN L., 1999b: Vodní měkkýši Poodří. Poodří, současné výsledky výzkumu v chráněné krajinné oblasti Poodří. Společnost přátel Poodří v Ostravě, Edice Poodří, Ostrava, pp. 53-56.
- BERAN L., 1999c: Vodní malakofauna východního Polabí. Vč. sb. přír. - Práce a studie, 7: 97-104.
- BERAN L., 2000a: First record of *Corbicula fluminae* (Mollusca: Bivalvia) in the Czech Republic. Acta Soc. Zool. Bohem., 64: 1-2.
- BERAN L., 2000b: Aquatic molluscs (Gastropoda, Bivalvia) of the Litovelské Pomoraví Protected Landscape Area. Acta Univ. Palacki. Olomuc., Fac. rer. nat., Biol., 38: 17-28.
- BERAN L., in press a: Aquatic molluscs of the Moravský kras PLA. Acta Mus. Moraviae, Sci. biol.
- BERAN L., in press b: First record of *Stagnicola fuscus* (Mollusca: Gastropoda) and notes to distribution of genus *Stagnicola* in the Czech Republic. Acta Soc. Zool. Bohem.
- BERAN L. & HORSÁK M., 1998: Aquatic molluscs (Gastropoda, Bivalvia) of the Dolnomoravský úval lowland, Czech Republic. Acta Soc. Zool. Bohem., 62: 7-23.
- BERAN L. & HORSÁK M., 1999: Mollusca. In: Opravilová V., Vaňhara J. & Sukop I. (eds), Aquatic Invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO. Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Masaryk. Brun., Biol., 101: 79-87.
- BERAN L. & HORSÁK M., 2000: Měkkýši CHKO Poodří. Příroda Poodří, 1. celostátní přírodovědná konference s mezinárodní účastí, sborník abstraktů, Masarykova universita, Brno, pp. 25-27.
- BERAN L. & HORSÁK M., 2001: A taxonomic revision of the genus *Alzoniella* in the Czech Republic and Slovakia. Biologia (Bratislava), 56: 141-148 (in press).
- BERAN L. & HORSÁK M., in press a: *Anisus septemgyratus* (Mollusca: Gastropoda) in the Czech Republic and contribution to its anatomy. Acta Soc. Zool. Bohem.
- BERAN L. & HORSÁK M., in press b: *Gyraulus parvus* (Mollusca: Gastropoda) in the Czech Republic. Acta Soc. Zool. Bohem.

- BRABENEC J., 1950: Vodní měkkýši okolí Pardubického. Akvaristické listy, 22: 147-155.
- BRABENEC J., 1952: *Laciniaria moravica* sp. n. - nový plž z čeledi Clausiliidae. Věstn. Česk. zool. spol., 16: 23-31.
- BRABENEC J., 1954a: Malakozoologický výzkum Slezska a některých částí Západních Karpat. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 14: 428-469.
- BRABENEC J., 1954b: Předběžná zpráva o malakozoologickém výzkumu povodí řeky Moravice. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 14: 534-535.
- BRABENEC J., 1958a: Malakozoologický výzkum povodí řeky Moravice. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 19: 484-501.
- BRABENEC J., 1958b: Výzkum měkkýší fauny Orlických hor. Acta Mus. Reginaehrad. s. A., 1: 17-40.
- BRABENEC J., 1967a: Výzkum měkkýšů Krkonošského národního parku. I. část: Historie a zhodnocení dosavadního výzkumu Krkonoš. Opera corcontica, 4: 101-110.
- BRABENEC J., 1967b: Výzkum měkkýšů Krkonošského národního parku. II. část: *Cochlodina corcontica* sp. n. - nový plž z čeledi Clausiliidae. Opera corcontica, 4: 111-127.
- BRABENEC J., 1969a: Výzkum měkkýšů Krkonošského národního parku. III. část. Měkkýší fauna Rýchor. Opera corcontica, 6: 77-83.
- BRABENEC J., 1969b: Příspěvek k výzkumu měkkýšů na Šumavě. Zpravodaj CHKOŠ, 10: 24-28.
- BRABENEC J., 1970: Měkkýší státní přírodní rezervace Dubno. Práce a studie, Přír., 2: 81-88.
- BRABENEC J., 1971: Výzkum měkkýšů v Železných horách. Práce a studie, Přír., 3: 65-75.
- BRABENEC J., 1972a: Měkkýši Babiččina údolí. Práce a studie, Přír., 4: 73-84.
- BRABENEC J., 1972b: Měkkýši Vraních hor. Práce a studie, Přír., 4: 85-88.
- BRABENEC J., 1973: Ein Beitrag zur Verbreitung der Alpenclausiliide *Iphigena badia crispulata* (Westerlund). Arch. Moll., 103: 93-96.
- BRABENEC J., 1975: Příspěvek k poznání měkkýšů okolí Trutnova. Práce a studie, Přír., 6-7: 169-173.

- BRABENEC J., 1976: Malakologické poměry státních přírodních rezervací Bohdanečský rybník a rybník Matka a U Houkvice. *Práce a studie, Přír.*, 8: 135-142.
- BRABENEC J., 1977: Měkkýši. In: *Příroda Orlických hor a Poorlicka*. Vydalo okresní muzeum Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, Státní zeměd. naklad. v Praze, pp. 427-442.
- BRABENEC J., 1978: K poznání měkkýšů východních Čech. *Práce a studie, Přír.*, 10: 87-108.
- BRABENEC J. & MÁCHA S., 1960: *Cochlodina cerata opaviensis* ssp. n., nová rasa plže *Cochlodina cerata* (Rssm.) (Clausiliidae) ze Slezska. *Přírod. Čas. Slezs.*, 21: 489-498.
- BRABENEC J. & RYBÁŘ P., 1970: Příspěvek k poznání měkkýšů na Zbytkách. *Práce a studie, Přír.*, 2: 215-216.
- CANON H., 1931: Die Mollusken der Iglauer Umgebung (Měkkýši Jihlavska). *Sbor. přírodov. klubu v Jihlavě*, pp. 47-65.
- CÍLEK V & LOŽEK V., 1993: Hodnotná maloplošná území středních Brd. *Ochrana přírody*, 48: 207-211.
- CULEK A., 1944: Zajímavé společenstvo plžů s ulitou na zříceninách hradu Ohebu v Železných horách. *Rozpravy II třídy České akademie*, 53: 1-25.
- DITRICH O., 1974: Malakofauna brněnských skleníků. *Práce bot. zool. Klubu přír. v Brně*, 1974: 13-19.
- DVOŘÁK L., 1999: Malakofauna sklepů, štol a jeskyní západních Čech a oblasti Šumavy. *Silva Gabreta*, 3: 141-154.
- EHRMANN P., 1933: Mollusken (Weichtiere). In: Brohmer P., Ehrmann P. & Ulmer G. (eds), *Die Tierwelt Mitteleuropas II*. Quelle & Meyer, Leipzig, 264 pp.
- FLASAR I., 1959: Poznámky k ekologii měkkýšů vápencovitých lomů ve Slezsku. *Čas. Slez. Muz. (A)*, 8: 115-118.
- FLASAR I., 1961: Měkkýši vrchu Třesína u Mladče. *Sbor. Vlastiv. ústavu Olomouc*, A, 4: 119-126.
- FLASAR I., 1998: Die Gastropoden Nordwestböhmens und ihre Verbreitung. *Heldia*, 3: 1-210.
- FRANKENGERGER Z., 1910: Měkkýší fauna Šumavy. *Věst. klubu přírodov. Prostějov*, 13: 91-112.

- FRANKENGERGER Z., 1912: Malakozoologický výzkum okolí Luhačovic. Příroda, 10: 189.
- FRANKENGERGER Z., 1913: Doplnky k měkkýší fauně Šumavy Věst. klubu přírodov. Prostějov, 16: 109-112.
- GLÜCKSELIG A. M. & SCHÖBL J., 1862: Die Fauna der Umgebung von Carlsbad, Marienbad und Franzensbad, vom naturhistorischen und medizinisch-geschichtlichen Standpunkte. Praha - Karlovy Vary 1862.
- HASLINGER F., 1866: Bericht über eine Exkursion auf die Palauer Berge. Verh. naturf. Ver. Brünn, 4: 79-80.
- HLAVÁČ J., 1998a: Měkkýši (Mollusca) hradní zříceniny Pajrek u Nýrska a jeho okolí (Šumava). Silva Gabreta, 2: 221-231.
- HLAVÁČ J., 1998b: Měkkýši přírodní rezervace Jelení vrch u Habartic (okres Klatovy). Erica, 7: 47-52.
- HLAVÁČ J., 1998c: Měkkýši (Mollusca) hradní zříceniny Velhartice u Sušice. Erica, 7: 53-60.
- HLAVÁČ J. & HORSÁK M., 2000: Nový výskyt plzáka *Arion intermedius* Normand, 1852 (Pulmonata: Arionidae) v CHKO Šumava (Západní Čechy). Silva Gabreta, 5: 113-120.
- HLAVÁČ J. & HORSÁK M., 2001: Ostroústka drsná (*Collumela aspera*) - záhada naší malakofauny. Živa, 49: 28-29.
- HLAVÁČ V. F., 1934: Malakozoologická fauna jihozápadního Podkrkonoší, zvláště Bělohradska. Čas. Nár. musea, odd. přír., 108: 1-32.
- HORSÁK M., 1996: Malakofauna lužního lesa Bažantula (CHKO Poodří). Zoologické dny Brno 1996, abstrakta referátů z konference 7. a 8. listopadu 1996, 1 p.
- HORSÁK M., 1999: Měkkýši (Mollusca) jako významná složka ekosystémů v CHKO Poodří. Poodří, současné výsledky výzkumu v chráněné krajinné oblasti Poodří. Společnost přátel Poodří v Ostravě, Edice Poodří, Ostrava, pp. 49-52.
- HORSÁK M., 2000a: První nález *Anisus vorticulus* (Troschel, 1834) v CHKO Poodří. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 49: 95-96.
- HORSÁK M., 2000b: Měkkýši (Mollusca) navrhované NPR Oderský luh v CHKO Poodří (Česká republika). Čas. Slez. Muz. Opava (A), 49: 183-187.
- HORSÁK M., 2000c: O tom, jak policisté k suchomilkám přišli. Živa, 48: 31.
- HORSÁK M., 2000d: K nálezům hrachovky okružankovité. Živa, 48: 137.

- HORSÁK M., 2000e: *Lehmannia nyctelia* (Bourguignat, 1861) - nový slimák pro Českou republiku. Sbor. Přírodov. klubu v Uh. Hradišti, 5: 120-122.
- HORSÁK M., 2000f: Drobnička žebernatá - *Truncatellina costulata* (Nilsson). Ochrana přírody, 55: 144-145.
- HORSÁK M., 2000g: Inventarizační malakozoologický průzkum NPR Čertoryje, Jazevčí a Zahrady pod Hájem. ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 9 pp. (nepublikováno).
- HORSÁK M., 2000h: *Cochlicopa nitens* (M. von Gallenstein, 1848), oblovka slatinná - výskyty na území České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 4 pp. (nepublikováno).
- HORSÁK M., 2001: Současný stav našich hrachovek (*Pisidium*) a možnosti jejich využití v bioindikaci. Ochrana přírody, 56: 21-24.
- HORSÁK M. & DVOŘÁK L., in press: Present distribution of *Lehmannia macroflagellata* (Mollusca: Gastropoda) in the Czech Republic. Čas. Slez. Muz. Opava (A).
- HRUBÝ I., 1957: Měkkýší fauna východní části Svitavské plošiny. Čas. Nár. musea, odd. přír., 126: 73-83.
- HUDEC V., 1949: Poznámka k předběžné zprávě o malakozoologickém výzkumu Moravského krasu. Československý kras, 2: 70-71.
- HUDEC V., 1950a: Plži čeledi Arionidae a Limacidae v Nížkém Jeseníku. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 11: 107-108.
- HUDEC V., 1950b: Příspěvek ku poznání malakozoologické fauny v Nížkém a Hrubém Jeseníku. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 11: 275-276.
- HUDEC V., 1950c: Zpráva o malakozoologickém průzkumu Jeseníků a Rychlebských hor. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 11: 276.
- HUDEC V., 1950d: *Arianta arbustorum lutescens* Dum. et Mort. a *Goniodiscus rotundatus turtoni* Flem. z Mor. krasu, nové plži (pro ČSR). Československý kras, 3: 1-2.
- HUDEC V., 1953: Měkkýší fauna Chřibů, Ždánického lesa a jejich podhůří svažujících se do Dolnomoravského úvalu. Čas. Nár. musea, odd. přír., 122: 193-200.
- HUDEC V., 1954a: Zpráva o malakozoologickém průzkumu státní rezervace u hradu Lukova a několik dalších lokalit v Hostýnských horách. Ochrana přírody, 9: 44-46.

- HUDEC V., 1954b: *Arion empiricorum* Fér. v Nížkém a Hrubém Jeseníku. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 14: 536-537.
- HUDEC V., 1955a: Zpráva o malakozoologickém průzkumu rezervace „Špraněk“ v okolí Javoříčka v Litovelsko-konickém krasu. Ochrana přírody, 10: 10-12.
- HUDEC V., 1955b: Zpráva o malakozoologickém průzkumu státních přírodních rezervací a některých dalších lokalit v Bílých Karpatech. Ochrana přírody, 10: 225-233.
- HUDEC V., 1956a: Měkkýši jihozápadní části Javorníků. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 17: 390-396.
- HUDEC V., 1956b: *Delima ornata* Rssm. u Bojkovic a u Vratíkova. Čas. Nár. musea, odd. přír., 124: 212-214.
- HUDEC V., 1960: Předběžná zpráva o průzkumu malakofauny Dražanské vrchoviny. Čas. Nár. musea, odd. přír., 129: 151-160.
- HUDEC V., 1961: K diskusi o plži *Oxychilus (Riedelius) inopinatus* (Uličný, 1887). Acta Mus. Nat. Pragae, B, 17: 97-128.
- HUDEC V., 1962a: Výskyt plže *Orcula dolium* v Litovelsko-konickém krasu byl potvrzen. Přírod. Čas. Slezs., 13: 366-368.
- HUDEC V., 1962b: Příspěvek k malakozoologickým výzkumům Dolnomoravského úvalu. Čas. Nár. musea, odd. přír., 131: 65-75.
- HUDEC V., 1964: O výskytu plže *Aegopinella epipedostoma* (Fag.) a dalších druhů rodu *Aegopinella* Lindh. v ČSSR. Acta Mus. Nat. Pragae, B, 20: 119-136.
- HUDEC V., LOŽEK V. & MÁCHA S., 1958: K výskytu plže *Laciniaria (Pseudalinda) riloensis* (A. J. Wgn.) na území severovýchodní Moravy. Práce Brněnské základny ČSAV, 29: 352-368.
- HUDEC V. & MÁCHA S., 1961: Pozoruhodný plž z rodu *Boettgerilla* Simr. na Ostravsku - nový druh pro ČSSR. Přírod. Čas. Slezs., 22: 303-310.
- JANDL M., 1945: Měkkýši okolí Nového Města na Moravě. Příroda, 37: 254-255.
- JUŘIČKOVÁ L., 1995: Měkkýší fauna velké Prahy a její vývoj pod vlivem urbanizace. Natura Pragensis, 12: 1-212.
- JUŘIČKOVÁ L., 1998a: Měkkýši Hradce Králové. Acta Mus. Reginaehrad. s. A., 26: 101-172.
- JUŘIČKOVÁ L., 1998b: Měkkýši Plzně. Sborn. Západočes. Muz. Plzeň, Přír., 96: 1-47.
- JUŘIČKOVÁ L., HORSÁK M. & BERAN L., in press: Check-list of the molluscs (Mollusca) of the Czech Republic. Acta Soc. Zool. Bohem.

- KAPLER O., 1950: Předběžná zpráva o výskytu a biologii praménky *Bythinella austriaca* Frfld. ve Slezsku. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 11: 112.
- KAPLER O., 1956: Malakozoologické poznámky z prameniště Moravice. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 17: 597-598.
- KAPLER O., 1958: Příspěvek k poznání vodních měkkýšů Hrubého Jeseníku. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 19: 151-152.
- KOLENATI F. R., 1859: Naturhistorische Durchforschung des Altvatergebirges. Jahresf. nat. Sect. mähr.-schles. Ges. f. Ackerbau, Natur- u. Landeskunde, Brünn, 1958: 1-83.
- KOSTRZ B., 1964: Xerotermní plž *Helicella candicans* (L. Pfeiff.) v Ostravě. Čas. Slez. Muz. (A), 13: 191-192.
- KOSTRZ B., 1967: Předběžná zpráva k výskytu mlže *Sphaerium rivicola* (Lam.). Čas. Slez. Muz. (A), 16: 57-60.
- KOSTRZ B., 1968: Další nález plže *Orcula dolium* (Drap.) v Litovelsko-konickém krasu. Čas. Slez. Muz. (A), 17: 19-23.
- KROUPA O., 1974: Negativní vlivy vodohospodářských úprav jižní Moravy na měkkýší faunu. Ochrana přírody, 3: 10-12.
- KROUPA O., 1976: Měkkýši jihomoravských lužních lesů. Památky a příroda, 10: 311-314.
- LEHMANN R., 1865: Zur Molluskenfauna von Carlsbad und Franzensbad in Böhmen. Malakozool. Blätter, Cassel, 12: 91-100.
- LEHMANN R., 1870: Zur Molluskenfauna von Carlsbad und Franzensbad in Böhmen. Malakozool. Blätter, Cassel, 17: 98.
- LOŽEK V., 1947: Měkkýši dolního Povltaví. Čas. Nár. musea, odd. přír., 116: 135-148.
- LOŽEK V., 1948a: Prodromus českých měkkýšů. Příroda a věda, 3: 1-177.
- LOŽEK V., 1948b: Předběžná zpráva o malakozoologickém výkumu Moravského krasu. Československý kras, 1: 97-103.
- LOŽEK V., 1949a: Kritický přehled československých měkkýšů. Sbor. Nár. musea, B, 3: 1-43.
- LOŽEK V., 1949b: Žije *Chondrina avenace* (Brug.) opravdu v Moravském krasu? Československý kras, 2: 229-230.
- LOŽEK V., 1949c: Malakozoologické výzkumy na Broumovsku. Broumovsko, 3: 53-56.

- LOŽEK V., 1949d: Malakozoologické výzkumy v Sudetském mezihoří. Hortus Sanitatis, 2: 169-173.
- LOŽEK V., 1950a: Některé přírodní památky v jižních Brdech. Ochrana přírody, 5: 52-55.
- LOŽEK V., 1950b: Nástin přírodních poměrů Džbánů s hlediska ochrany přírody. Ochrana přírody, 5: 97-104.
- LOŽEK V., 1950c: Malakozoologické výzkumy v okolí Mariánských Lázní. Sbor. Masaryk. akademie práce, Praha, 24: 204-217.
- LOŽEK V., 1951a: Malakozoologické poměry rezervace Peliny u Chocně. Ochrana přírody, 6: 19-20.
- LOŽEK V., 1951b: Dvě památná naleziště měkkýšů na jižní Šumavě. Ochrana přírody, 6: 109-110.
- LOŽEK V., 1951c: Vodní měkkýši na Šumavě. Akvaristické listy, 23: 97.
- LOŽEK V., 1952a: Nástin malakozoologických poměrů Pavlovských vrchů. Čas. Nár. musea, odd. přír., 120: 103-112.
- LOŽEK V., 1952b: Plž *Vitrea transsylvanica* Clessin v Moravském krasu. Československý kras, 5: 14-15.
- LOŽEK V., 1953: Malakozoologický výzkum rezervace Žebračka u Přerova. Ochrana přírody, 8: 115-116.
- LOŽEK V., 1954a: Malakozoologický výzkum Ostravska v roce 1952. Antropozoikum, 3: 265-279.
- LOŽEK V., 1954b: Měkkýši Hrubého Jeseníku. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 15: 16-65.
- LOŽEK V., 1954c: Měkkýši fauny luhu Království u Grygova. Ochrana přírody, 9: 60-61.
- LOŽEK V., 1954d: Měkkýši pralesní rezervace Mionší u Jablunkova. Ochrana přírody, 9: 23-24.
- LOŽEK V., 1954e: Návrh na zřízení rezervace Obřany v Hostýnských horách. Ochrana přírody, 8: 132-133.
- LOŽEK V., 1955a: Měkkýši československého kvartéru. Rozpr. Ústř. úst. geol., Vol. 17. ČSAV, Praha, 510 pp.
- LOŽEK V., 1955b: Malakozoologický výzkum Ostravska v roce 1953. Antropozoikum, 4: 269-284.
- LOŽEK V., 1955c: Měkkýši luhu Zástudánčí u Kojetína na Hané. Ochrana přírody, 10: 310-311.

- LOŽEK V., 1955d: Měkkýši lanšperské soutěsky u Ústí nad Orlicí. Čas. Nár. musea, odd. přír., 124: 96-98. (sic!)
- LOŽEK V., 1956a: Klíč československých měkkýšů. SAV, Bratislava, 437 pp.
- LOŽEK V., 1956b: Malakozoologický výzkum Ostravsko-karvinské pánve. Antropozoikum, 5: 337-350.
- LOŽEK V., 1956c: Měkkýši Vyšenských kopců u Českého Krumlova. Ochrana přírody, 11: 250.
- LOŽEK V., 1957a: Nové nálezy vzácnějších hrachovek (*Pisidium*, *Bivalvia*) na Ostravsku. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 18: 578-579.
- LOŽEK V., 1957b: *Daudebardia falax* Sóós na Ostravsku (Mollusca, Stylommato-phora). Věstn. Česk. zool. spol., 21: 326-331.
- LOŽEK V., 1957c: Malakozoologické sběry v údolí Střely. Čas. Nár. musea, odd. přír., 126: 99-100.
- LOŽEK V., 1957d: Malakozoologické poznámky ze středního Posázaví. Čas. Nár. musea, odd. přír., 126: 159-166.
- LOŽEK V., 1959a: Zur Verbreitung von *Laciniaria turgida* und *Iphigena tumida* im Bömerwald. Arch. Moll., 188: 69-74.
- LOŽEK V., 1959b: Malakozoologický výzkum kdyňských rezervací. Ochrana přírody, 14: 169-170.
- LOŽEK V., 1959c: Malakozoologické novinky z ČSR. Čas. Nár. musea, odd. přír., 128: 146-151.
- LOŽEK V., 1960: Malakozoologické poznámky z kraje mezi Plzní a Klatovy. Čas. Nár. musea, odd. přír., 129: 202.
- LOŽEK V., 1961a: Travertin u Komni v Bílých Karpatech. Čas. Nár. musea, odd. přír., 130: 220-222.
- LOŽEK V., 1961b: Příspěvek k poznání měkkýšů východních Čech. Acta Mus. Reginaehrad. s. A., 2: 211-223.
- LOŽEK V., 1961c: Měkkýši skupiny Vysoké Běty v předhoří Šumavy u Netolic. Sbor. Kraj. vlastivěd. muz. Č. Budějovice, Přír. vědy, 3: 137-146.
- LOŽEK V., 1962: Okružák *Gyraulus laevis* (Alder) v Malém Tisém u Třeboně. Čas. Nár. musea, odd. přír., 131: 60.
- LOŽEK V., 1964: Quartärmollusken der Tschechoslowakei. Rozpr. Ústř. úst. geol., Vol. 31. ČSAV, Praha, 374 pp.

- LOŽEK V., 1966: Plž *Pupilla sterri* (Voith) na střední Sázavě. Čas. Nár. musea., odd. přír., 135: 73.
- LOŽEK V., 1967: Měkkýši Šumavy z hlediska ochrany přírody. Zpravodaj CHKOŠ, 6: 6-23.
- LOŽEK V., 1969: Malakozoologické poměry rezervací Čertova a Týřovická skála v údolí Berounky. Ochrana přírody, 6: 47-48.
- LOŽEK V., 1971a: Alpský měkkýš *Trichia edentula* (Drap.) na české Šumavě. Zpravodaj CHKOŠ, 12: 28-31.
- LOŽEK V., 1971b: Karpatský hlemýžď *Trichia lubomirski* (Šlósarski) na Lužnici. Sbor. Jihočes. muz. Č. Budějovice, Přír. vědy, 9: 63-66.
- LOŽEK V., 1972a: Hlemýžď *Helicodonta obvoluta* (Müller) na horní Mži. Čas. Nár. musea, odd. přír., 140: 167.
- LOŽEK V., 1972b: Xerothermní plž *Abida frumentum* (Drap.) u Hudlic na Křivoklátsku. Čas. Nár. musea, odd. přír., 140: 217.
- LOŽEK V., 1973: Relikty a výsadky. Živa, 21: 180-184.
- LOŽEK V., 1974a: Měkkýši Českého krasu z hlediska ochrany přírody. Bohemia centralis, 3: 163-174.
- LOŽEK V., 1974b: Příroda Českého krasu v nejmladší geologické minulosti. Bohemia centralis, 3: 175-194.
- LOŽEK V., 1974c: Říční fenomém Vltavy a Sázavy. Sbor. vlastivěd. prací z Podblanicka, 15: 7-15.
- LOŽEK V., 1974d: Měkkýši vápencového hřebene u Žestova na Českokrumlovsku. Sbor. Jihočes. muz. Č. Budějovice, Přír. vědy, 14: 109-111.
- LOŽEK V., 1975: Přehled měkkýšů Křivoklátska. Bohemia centralis, 4: 104-131.
- LOŽEK V., 1976: Klimaabhängige Zyklen der Sedimentation und Bodenbildung während des Quartärs im Lichte malakozoologischer Untersuchungen. Rozpravy ČSAV. Vol. 86., Praha, 97 pp.
- LOŽEK V., 1977: Malakozoologické poměry Chráněné krajinné oblasti Český ráj. Bohemia centralis, 6: 125-142.
- LOŽEK V., 1978: Měkkýši v lesní rezervaci pod Panskou skálou u Týnce nad Sázavou. Sbor. vlastivěd. prací z Podblanicka, 18: 55-61.
- LOŽEK V., 1980: Zpráva o biostratigrafických výzkumech v jeskyních Řečiště, Srnčí a Holštejnská v Moravském krasu. Československý kras, 31: 114-115.

- LOŽEK V., 1981a: Měkkýši státní přírodní rezervace Sv. Alžběta na Klíčavě. *Bohemia centralis*, 10: 207-214.
- LOŽEK V., 1981b: Měkkýši jako modelová skupina v ochranářském výzkumu. *Památky a příroda*, 6: 171-178.
- LOŽEK V., 1983a: Současný stav přírodního prostředí Křivoklátska podle vývoje malakofauny. *Bohemia centralis*, 12: 91-113.
- LOŽEK V., 1983b: Z červené knihy našich měkkýšů - srstnatka *Trichia edentula*, plž na státní hranici. *Živa*, 31: 65.
- LOŽEK V., 1986: Plž *Pupilla sterri* (Voith) v Moravském krasu. *Československý kras*, 37: 93-94.
- LOŽEK V., 1988: Měkkýši chráněného území Drbákov-Albertovy skály. *Bohemia centralis*, 17: 139-144.
- LOŽEK V., 1992a: K problematice národního parku Podyjí. *Ochrana přírody*, 47: 163-167.
- LOŽEK V., 1992b: Železné hory ve světle rozboru měkkýší fauny. Sborník referátů z konference 1. výročí vyhlášení CHKO Železné hory, Seč u Chrudimi, pp. 16-21.
- LOŽEK V., 1993a: *Vertigo geyeri* in Böhmen. *Mitt. dtsch. malakozool. Ges.*, 50/51: 53-54.
- LOŽEK V., 1993b: Brdy z hlediska malakozoologie. Seminář Příroda Brd a perspektivy její ochrany, Příbram, pp. 47-48.
- LOŽEK V., 1993c: Význam Brd v systému ekologické stability. Seminář Příroda Brd a perspektivy její ochrany, Příbram, pp. 74-75.
- LOŽEK V., 1994: Měkkýši hradu Valdeka a poznámky k malakofauně Brd. *Bohemia centralis*, 23: 7-14.
- LOŽEK V., 1996: Měkkýši v oblasti Ledových slují. Sborník prací z ochrany přírody, *Příroda*, 3: 117-122.
- LOŽEK V., 1998a: Malakozoologická charakteristika Bílých Karpat. *Ochrana přírody*, 53: 274-276.
- LOŽEK V., 1998b: Šumava a Blanský les - srovnání na základě malakofauny. *Silva Gabreta*, 2: 211-220.
- LOŽEK V., 1999a: Malakostratigrafický výzkum pěnoveců Bílých Karpat. *Zprávy o geologických výzkumech v roce 1998, 1999*: 114-115.
- LOŽEK V., 1999b: Jihoevropský plž *Monacha cartusiana* v Českém krasu. *Živa*, 47: 175.

- LOŽEK V., 1999c: Vřetenatka zaměněná (*Cochlodina commutata*). Ochrana přírody, 54: 80-81.
- LOŽEK V., 2000a: Chráněná území ve světle své krajinné historie - Pálava včera a dnes. Ochrana přírody, 55: 50-56.
- LOŽEK V., 2000b: Chráněná území ve světle své krajinné historie - Moravský kras a jeho přínos k poznání poledové doby. Ochrana přírody, 55: 146-152.
- LOŽEK V. & MÁCHA S., 1954: Zeměpisné rozšíření plže *Laciniaria moravica* Brabenec (čeleď Clausiliidae). Čas. Nár. musea, odd. přír., 123: 148-155.
- LOŽEK V. & MÁCHA S., 1957: Nástin malakozoologických poměrů Vsetínských vrchů. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 18: 342-357.
- LOŽEK V. & MÁCHA S., 1970: Nové nálezy karpatského plže *Pseudalinda turgida* (Rossm.) na Šumavě. Zpravodaj CHKOŠ, 11: 7-11.
- LOŽEK V. & VAŠÁTKO J., 1997: Měkkýši Národního parku Podyjí. Knihovna České speleologické společnosti. Vol. 31., Praha, 67 pp.
- MÁCHA S., 1953: Dvě zajímavá naleziště ulitnatých plžů v Ostravě. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 14: 251.
- MÁCHA S., 1954: Měkkýši povodí Odry v Moravské bráně. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 15: 342-349.
- MÁCHA S., 1955a: Měkkýši zříceniny Starého Jičína. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 16: 147.
- MÁCHA S., 1955b: Měkkýši lesů v okolí Michálkovic. Přírod. sbor. Ostrav. kraje, 16: 396-399.
- MÁCHA S., 1961: Měkkýši povodí Odry v Moravské bráně II a v Oderských vrších. Čas. Slez. Muz. (A), 10: 35-51.
- MÁCHA S., 1962: Měkkýši Hynčické vrchoviny. Čas. Slez. Muz. (A), 11: 1-14.
- MÁCHA S., 1963: Nové poznatky o malakofauně Hlučínské pahorkatiny. Čas. Slez. Muz. (A), 12: 85-99.
- MÁCHA S., 1967: Měkkýši Osoblažska. Čas. Slez. Muz. (A), 16: 35-51.
- MÁCHA S., 1968: *Cepaea nemoralis* Linné na okraji Oderských vrchů. Čas. Slez. Muz. (A), 17: 173-174.
- MÁCHA S., 1970: Malakologické poměry chráněné jesenické oblasti. Campanula, 1: 25-27.
- MÁCHA S., 1975: Měkkýši horního úseku povodí Divoké Desné. Dokumentace území PVE, KSSPPOP Ostrava, 52 pp. (nepublikováno).

- MÁCHA S., 1976: Měkkýši Oderských vrchů. Čas. Slez. Muz. (A), 25: 153-177.
- MÁCHA S., 1980: Malakozoologický výzkum Poodří (Závěrečná zpráva). Dokumentace státního výzkumného úkolu VI-3-8/7a, Slezské zemské muzeum Opava, 29 pp. (nepublikováno).
- MÁCHA S., 1982: Revizní malakozoologický výzkum Poodří. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 31: 97-106.
- MÁCHA S., 1987: Měkkýší fauna pod vlivem změn v Moravskoslezských Beskydech. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 36: 241-260.
- MÁCHA S., 1997: Přehled výzkumů měkkýšů ve Slezsku a na severní Moravě (Česká republika). Čas. Slez. Muz. Opava (A), 46: 71-93.
- MÁCHA S. & DANĚK A., 1983: Měkkýši v okolí Nového Jičína. Vlastivěd. sbor. Nový Jičín, 32: 43-51.
- MÁCHA S. & MARTINOVSKÝ J., 1968: Nové poznatky o rozšíření a ekologii plže *Pseudalinda (P.) riloensis moravica* (Brabenec, 1952). Přírod. sbor. OM (k 60. výročí Přírod. spol. v Ostravě), Opava, 24: 185-194.
- MARTINOVSKÝ J., 1963: Hlemýžď *Trichia villosula* (Rossmässler, 1838). Zprávy Vlast. Úst. Olomouc, 108: 18-19.
- MERKEL E., 1894: Molluskenfauna von Schlesien. Breslau, pp. 1-293.
- NOVOTNÝ F., 1862: Mlži v Čechách žijící. Živa, 10: 97-134.
- PETRBOK J., 1929: Plistocaenní měkkýši „Býčí skály“ na Moravě. Věda přírodní, 10: 148.
- PETRBOK J., 1940: Bohemian posttertiary molluscs. Věst. Král. čes. spol. nauk, Třída mat.-přír., 10: 1-38.
- PETRBOK J., 1944: Mollusca Bohemiae posttertiaria nova, viventia et extincta. Věst. Král. čes. spol. nauk, Třída mat.-přír., 15: 1-42.
- PFLEGER V., 1980: Plži podčeledi Helicellinae Gastropoda v ČSSR. Acta Mus. Nat. Prague, B, 36: 53-171.
- PFLEGER V., 1981: Výsledky faunistického výzkumu měkkýšů (Mollusca) Chráněné karjinné oblasti Šumava (CHKOŠ). Čas. Nár. muzea, ř. přír., 150: 1-10.
- PFLEGER V., 1982: Malakocenóza transektu Dobrá - vrchol Stožce u Volar. Acta Mus. Nat. Prague, B, 38: 1-46.
- PFLEGER V., 1988: Weichtiere (Mollusca) der Gruppe des Stožec-Gripfel bei Volary (Böhmerwald). Acta Mus. Nat. Prague, B, 44: 47-64.

- PFLEGER V., 1992: Měkkýši (Mollusca) v údolí Zhůžského a Pěnivého potoka u Horské Kvildy (Šumava). Čas. Nár. muzea, ř. přír., 159: 13-25.
- PFLEGER V., 1994: Měkkýši (Mollusca) v okolí Českých Žlebů (Šumava). Čas. Nár. muzea, ř. přír., 163: 95-102.
- PFLEGER V., 1996a: Weichtiere (Mollusca) der Reservation Boubín und der Umgebung von Zátoň, Šumava (Böhmerwald). Acta Mus. Nat. Prague, B, 51: 23-36.
- PFLEGER V., 1996b: Malakologický výzkum šumavských pralesů. Silva Gabreta, 1: 175-177.
- PFLEGER V., 1997: Die Weichtiere (Mollusca) in der Umgebung von Kašperské hory (Bergreichenstein) (Böhmerwald). Čas. Nár. muzea, ř. přír., 166: 79-98.
- PFLEGER V., 1999: Die Weichtiere (Mollusca) des Walderviers Uhlíkov bei Volary (Böhmerwald). Čas. Nár. muzea, ř. přír., 168: 61-81.
- PFLEGER V., 2000: Měkkýši (Mollusca) modelových lokalit Českého krasu. Český kras, 26: 28-32.
- REINHARDT O., 1874: Über die Molluskenfauna der Sudeten. Archiv für Naturgeschichte, Berlin, 40: 1-83.
- REISE H. & HUTCHINSON J. M. C., in press: *Deroceras turcicum* (Simroth, 1894) (Pulmonata: Agriolimacidae) - commoner and more widely distributed in Central Europe than previously recognised? Fol. Malacol.
- RZEHAK A., 1891: Beitrag zur Kenntnis der Konchylienfauna Mährens. Jahres-Bericht der deutschen Landes-Oberrealschule in Brünn für das Schuljahr 1890/91, pp. 1-12.
- RZEHAK A., 1892: *Buliminus detritus* bei Brünn (zápis přednášky). Verh. naturf. Ver. Brünn, 30: 50.
- SCHIERL A., 1901: Die Land- und Süßwassermollusken Mähren. Ber. u. Abh. Lehrerkl. Naturk. Brünn, 3: 49-60.
- SCHÖBL J., 1860: Die Land- und Süßwassermollusken Böhmens. Lotos, Praha, 10: 76-79.
- SLAVÍK A., 1868: Monografie českých měkkýšů zemských i sladkovodních. Arch. přír. prozk. Čech, 1: 79-133.
- ULIČNÝ J., 1882: Systematický seznam měkkýšů okolí Brněnského. Program c. k. vyššího gymnasia českého v Brně (na konci roku 1881/82), pp. 3-22.

- ULIČNÝ J., 1885: Beitrag zur Kenntniss der Molluskenfauna von Mähren. Verh. naturf. Ver. Brünn, 23: 155-172.
- ULIČNÝ J., 1886: Vrchy Pavlovské na Moravě a jejich poměry malakozoologické. Vesmír, 15: 218-219.
- ULIČNÝ J., 1888: *Hyalina inopinata* n. sp. Malakozool. Blätter, Cassel, 10: 112-114.
- ULIČNÝ J., 1889: Zweiter Beitrag zur Kenntniss der Molluskenfauna von Mähren. Verh. naturf. Ver. Brünn, 27: 37-53.
- ULIČNÝ J., 1890: Die Molluskenfauna der Umgebung von Prossnitz in Mähren. Verh. naturf. Ver. Brünn, 28: 122-129.
- ULIČNÝ J., 1892-95: Měkkýši čeští. Nákladem Klubu přírodovědeckého, tiskem F. Šimáčka, Praha, 208 pp.
- ULIČNÝ J., 1896: Příspěvek ku poznání rozlohy plžů na Moravě. XIX. Program c.k. Státního gymn. v Třebíči, 19: 3-24.
- VAŠÁTKO J., 1972: On the mollusc component of the geobiocenoses of the alluvial forest near the community of Dolní Věstonice. Zprávy Geogr. úst. ČSAV v Brně, 9 (2-3): 5-42.
- VAŠÁTKO J., 1979: Geobiocenózy Pavlovských vrchů a okolí. Studie ČSAV, Praha, 10: 1-93.
- VAŠÁTKO J., 1995: Gastropoda. In: Rozkošný R. & Vaňhara J. (eds), Terrestrial Invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO. Vol. 1. Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Masaryk. Brun., Biol., 92: 27-34.
- VAŠÁTKO J., 2000a: Měkkýši v CHKO Žďárské vrchy. Žďárské vrchy v čase a prostoru, sbor. konf. přísp., pp. 72-74.
- VAŠÁTKO J., 2000b: Měkkýši (Mollusca) NPR Třesín. Speleo, 30: 25-28.
- VAŠÁTKO J. & LOŽEK V., 1972: Molusken und Stratigraphie des Dauchlagers von Pustý žleb - Štajgrovka im Moravský kras (Mährischen Karst). Zprávy Geogr. úst. ČSAV, Brno, 9: 15-26.
- VATER G., 1970: *Lehmannia macroflagellata* Grossu et Lupu 1962 und *Deroceras praecox* Wiktor 1966 im Hrubý Jeseník (Altvatergebirge). Čas. Slez. Muz. (A), 19: 57-60.
- WOHLGEMUTH E., 1997: Makrozoobentos čtyř potoků v jižní a jihovýchodní části Chřibů. Sbor. Přírod. klubu Uh. Hradiště, 2: 80-86.
- ZIMMERMANN F., 1916: Die Fauna und Flora der Grenzteich bei Eisgrub. I. Teil: Gastropoda und Acephala. Verh. naturf. Ver. Brünn, 54 (1915): 1-25.